

Các kinh nghiệm từ PAB đầu tiên về "Lồng ghép Chiến lược Toàn diện về TT&XDGN vào Chiến lược Phát triển Nông thôn của Bộ NN và PTNT"

Tác giả: Thorsten Celandner

Ngày tháng: 23/1/2005

Phần giới thiệu

PAB này sẽ khác với các PAB dự định viết trong tương lai, vì đây là bản phân tích kết quả của PAB đầu tiên về chủ đề "Lồng ghép Chiến lược Toàn diện về TT&XDGN vào Chiến lược Phát triển Nông thôn của Bộ NN và PTNT". Nhận xét chung là bản PAB lần này không đạt được kết quả như mong muốn. Tuy nhiên kinh nghiệm thu thập được từ lần này sẽ rất hữu ích cho quá trình viết lần sau.

PAB này dựa trên sự kết hợp các tài liệu (xem danh mục tham khảo) và các cuộc họp với một số bộ phận liên quan trong Bộ NN và PTNT và các đại diện của nhóm đầu tư chính (xem mục Những người đã gặp).

PAB này sẽ không giải quyết chủ đề đã đặt ra trước đây mà chỉ rút ra các kinh nghiệm trong quá trình soạn thảo và phân tích ngắn gọn kết quả của PAB đầu tiên.

Vấn đề

Quan sát

Nguồn thông tin cho PAB này dựa trên một bảng câu hỏi được thiết kế với ý định sẽ áp dụng làm bảng câu hỏi mẫu cho quá trình soạn thảo các PAB sau này, bất kể chủ đề cần đề cập đến là gì. Bảng câu hỏi đã được phát cho 17 Cục/Vụ thuộc Bộ NN và PTNT, 10 viện nghiên cứu và 3 trung tâm của Bộ. Tỷ lệ người trả lời trung bình thấp (50%) nhưng tùy theo từng nơi, cụ thể là 100% ở các trung tâm, khoảng 65% ở các Cục/Vụ và 20% ở các viện nghiên cứu. Như vậy tỷ lệ trả lời nhìn chung là chưa thỏa đáng.

Những người trả lời câu hỏi nêu ra những ưu tiên khác nhau liên quan đến các chính sách hướng dẫn của Việt Nam và nhu cầu hỗ trợ đặc biệt về lĩnh vực đó. Chiến lược toàn diện về TT&XDGN thậm chí còn không được nhắc đến trong bất kỳ câu trả lời nào. Lý do có thể là:

=> Sự mơ hồ của chủ đề. Vì không có chiến lược nào được gọi là "Chiến lược Phát triển Nông thôn của Bộ NN và PTNT" nên người ta thắc mắc không biết làm sao để lồng ghép được Chiến lược toàn diện về TT&XDGN vào trong đó. Nếu ý định của câu hỏi là lồng ghép Chiến lược toàn diện về TT&XDGN vào bất kỳ một kế hoạch phát triển nông thôn nào thì tại sao không hỏi cụ thể như vậy? (ví dụ kế hoạch 1 năm, 5 năm hay 10 năm)

=> Mặc dù tất cả các Cục/Vụ, trung tâm và viện nghiên cứu đều biết đến Chiến lược toàn diện về TT&XDGN nhưng họ lại nói rằng họ không hiểu rõ chủ đề. Họ nói, các hướng dẫn về Chiến lược toàn diện về TT&XDGN mà trước đây Bộ Kế hoạch và Đầu tư được yêu cầu ban hành thì vẫn chưa có, do đó Chiến lược toàn diện về TT&XDGN chưa bao giờ được giải thích thực sự rõ ràng trong Bộ NN và PTNT. Tuy nhiên, Bộ cũng có những hướng dẫn riêng cho một số Cục/Vụ có liên quan về việc giải quyết vấn đề đói nghèo như thế nào trong kế hoạch 5 năm.

Các lý do khác giải thích kết quả thấp hơn mong đợi (phân tích này đặc biệt có ích cho các PAB sau này) bao gồm:

=> Các câu hỏi trong bảng câu hỏi có xu hướng theo một qui trình chung cho giai đoạn soạn thảo, ví dụ: xác định chủ đề => xác định tình hình mong muốn => xác định chủ đề cần giải quyết => những nguồn lực cần thiết.

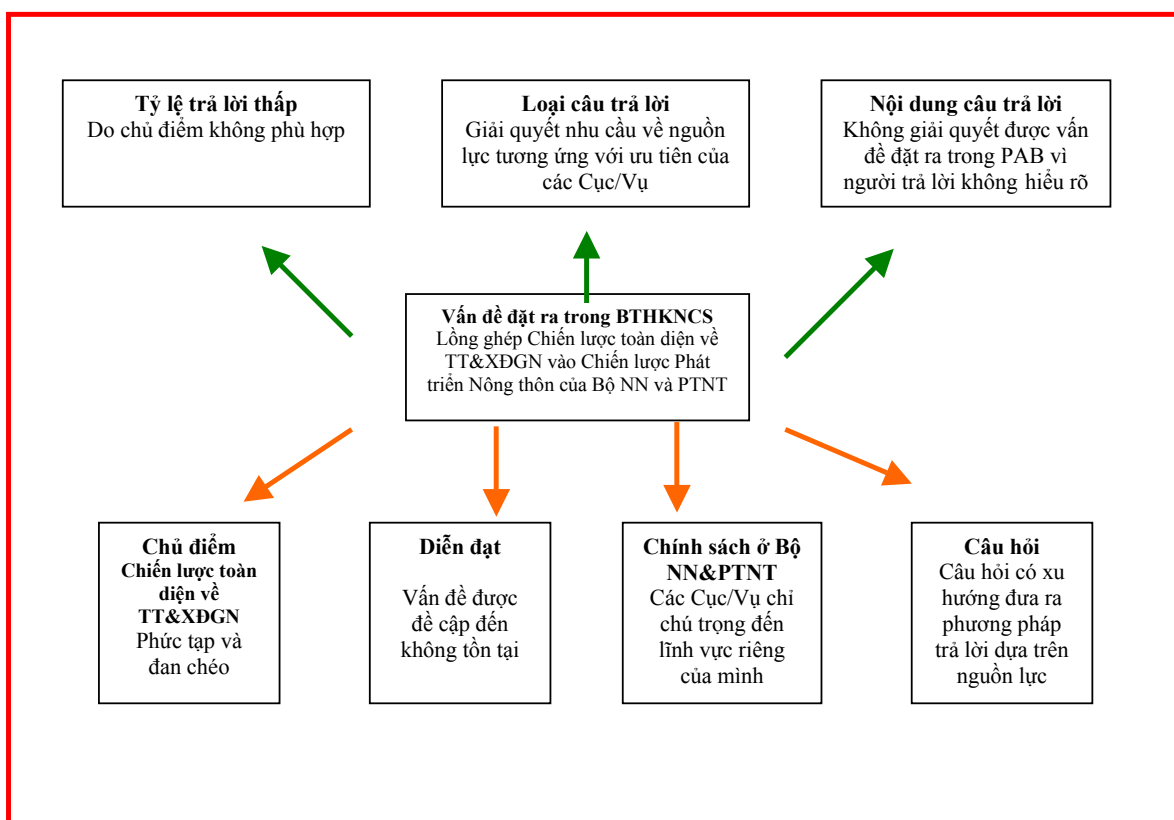
=> Các Cục/Vụ của Bộ NN và PTNT đã quá bận rộn với những công việc thường nhật của mình nên chỉ quan tâm đến những chủ đề chiến lược và chính sách trực tiếp liên quan đến nhiệm vụ của mình mà thôi.

=> Có rất ít sự tương tác qua lại giữa các Cục/Vụ nên các chủ đề đan xen (như Chiến lược toàn diện về TT&XDGN) rất khó giải quyết.

=> Chính sách nói chung và các chủ đề chính sách nói riêng thường không được hiểu rõ, các khái niệm và định nghĩa về chủ đề này không được chia sẻ thường xuyên. Điều này không chỉ xảy ra với Bộ NN và PTNT mà có lẽ còn xảy ra với cả các đối tác khác của ISG (đọc phần Các nhà tài trợ).

=> Do đó cần phải có sự phân tích và phương pháp toàn diện hơn đối với các chủ đề chính sách "đan chéo", cụ thể trong việc soạn thảo các PAB sau này và ít nhất phải làm cho việc tham gia của các Cục/Vụ trở nên hữu ích.

Kết quả của PAB đầu tiên và các lý do theo nhận định của tác giả được liệt kê ở bảng dưới đây:

Nếu đi xa hơn phạm vi của PAB đầu tiên này, và tham khảo các tài liệu và thông tin sẵn có phù hợp với chủ đề và các quan sát đã đề cập ở trên thì sẽ xuất hiện một bức tranh pha trộn. Trong năm 2002 một Nhóm công tác bao gồm 14 đại diện của Bộ NN và PTNT (thuộc 7 Cục/Vụ) và đại diện của 7 nhà tài trợ đã giải quyết một vấn đề tương tự. Nhiệm vụ chủ yếu là: i/ xem xét lại bản thảo Chiến lược toàn diện về TT&XDGN và ii/ Đưa ra kiến nghị về việc lồng ghép các chiến lược và kế hoạch của Bộ NN và PTNT vào Chiến lược toàn diện về TT&XDGN chính thức.

Điều này được ghi lại trong bản báo cáo "Các khía cạnh Nông thôn trong Chiến lược toàn diện về TT&XDGN: Một tầm nhìn liên ngành". Bản báo cáo này chỉ được phản ánh một phần (hoặc thậm chí hoàn toàn không được phản ánh) trong phiên bản chính thức của Chiến lược toàn diện về TT&XDGN từ năm 2003. Mặc dù giải thích việc này không thuộc mục đích của PAB này nhưng ít

nhất người ta cũng có thể nhận thấy hai giả thiết suy đoán phù hợp với kết quả của PAB đầu tiên, đó là:

=> Sự phổ biến và hiểu biết về Chiến lược toàn diện về TT&XDGN trong Bộ NN&PTNT không ở mức hạn chế như người ta tưởng từ khi có kết quả của PAB đầu tiên.

=> Sự thất vọng trong Bộ NN&PTNT do kết quả làm việc thiếu hiệu quả của Nhóm công tác năm 2002.

Điều này làm cho một số cán bộ không muốn tích cực tham gia vào quá trình lồng ghép Chiến lược toàn diện về TT&XDGN vào các kế hoạch và chiến lược của Bộ NN và PTNT.

Tuy nhiên, ngược lại với nhận xét nói trên về sự hiểu biết về Chiến lược toàn diện TT&XDGN, một vài dự án trong Bộ NN&PTNT đã đặt mục tiêu làm cho các cán bộ hiểu rõ hơn về Chiến lược này, trong đó bao gồm cả các dự án cung cấp thông tin hiện tại và trong tương lai¹. Lý do thành lập các dự án này là PAB đầu tiên đã không đạt được kết quả mong muốn.

Kết luận ở đây là dường như chúng ta chưa cân nhắc cẩn thận chủ đề đầu tiên của PAB, đó là "Lồng ghép Chiến lược Toàn diện về TT&XDGN vào Chiến lược Phát triển Nông thôn của Bộ NN và PTNT". Nếu như có sự cân nhắc kỹ lưỡng hơn thì chủ đề đã được giải quyết theo một cách khác hoặc thậm chí bỏ hẳn đi.

Kết luận

Mục đích chung của PAB lần này là rút kinh nghiệm từ những hạn chế về kết quả của PAB lần trước về "Lồng ghép Chiến lược Toàn diện về TT&XDGN vào Chiến lược Phát triển Nông thôn của Bộ NN và PTNT". Tác giả đã cố gắng phân loại những hạn chế như sau:

Các chủ đề liên quan đến **Chiến lược Toàn diện về TT&XDGN** và Bộ NN và PTNT

=> Bản thân chủ đề được diễn đạt mơ hồ.

=> Không cân nhắc kỹ lưỡng tính phù hợp của chủ đề.

Các chủ đề liên quan đến chủ điểm đan chéo

=> Rõ ràng là các Cục/Vụ của Bộ gặp khó khăn khi phải giải quyết các chủ điểm đan chéo. Bộ không có hệ thống liên kết các Cục/Vụ trong Bộ.

Các chủ đề liên quan đến bảng câu hỏi

=> Các câu hỏi được sử dụng nhìn chung giống với các phương pháp được sử dụng để lập đề xuất dự án. Điều này đã biến việc đối thoại chính sách dựa trên PAB thành việc thảo luận chương trình hỗ trợ (đọc tên các dự án).

Các chủ đề liên quan đến việc thiếu kinh nghiệm và hiểu biết chung về phân tích chính sách

=> Điều này không được thể hiện rõ trong các câu trả lời nhưng hy vọng của ISG về một bảng câu hỏi chuẩn mực có thể áp dụng cho mọi chủ đề chính sách là quá tham vọng. Chính sách là một vấn đề phức tạp với nhiều khía cạnh. Thậm chí ngay cả các đối tác của ISG cũng chưa chắc đã hiểu hết các thuật ngữ của chính sách.

=> Các đối tác của ISG cần đảm bảo rằng họ có chung một cách hiểu về các khái niệm và thuật ngữ của chính sách để có thể đối thoại về chính sách một cách hiệu quả.

=> Cần có các phương pháp khác nhau trong việc soạn thảo các PAB khác nhau vì chính sách có rất nhiều khía cạnh khác nhau.

¹ 1/ Dự án do FAO hỗ trợ: "Thực hiện CPRGS và Nâng cao khả năng Thu thập thông tin"; 2/ Dự án của Pháp: "Củng cố Năng lực Thông tin trong việc Hình thành Chính sách nông Nghiệp (đang thực hiện); 3/ Dự án SDC tháng 11/2004 về "Hỗ trợ Chính sách Nông thôn trong quá trình thực hiện CPRGS" (cần thêm tài trợ trong tương lai)

Nguồn thông tin

Tài liệu tham khảo

Chiến lược Toàn diện về TT&XĐGN 2003 - Nước Cộng hoà Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam. (không có tên tác giả)

Khía cạnh nông thôn của Chiến lược Toàn diện về TT&XĐGN: Một khía cạnh liên ngành , 2002 - Nhóm công tác của Bộ NN và PTNT về Chiến lược Toàn diện TT&XĐGN (không có tên tác giả)

Những người đã gặp

Cô	Carole Lý	Trung tâm tin học Bộ NN&PTNT
Bà	Chu Thị Hào	Cục Hợp tác xã và PTNT
Tiến sĩ	Đặng Kim Sơn	Trung tâm tin học Bộ NN&PTNT
Cô	Đỗ Hình Chi	Trung tâm tin học Bộ NN&PTNT
Tiến sĩ	Hoàng Kim Giao	Cục Nông nghiệp
Ông	Lê Quang Tuấn	Cục Thủy lợi
Tiến sĩ	Nguyễn Đình Ninh	Cục Thủy lợi
Ông	Nguyễn Than Muong	Văn phòng chương trình đối tác giảm nhẹ thiên tai
Tiến sĩ	Nguyễn Thế Dzũng	Ngân hàng thế giới
Tiến sĩ	Nguyễn Xuân Diệu	Cục Quản lý đê điều và PCLB
Ông	Nico Bakker	Đại sứ quán Hà Lan
Ông	Ole Pedersen	Chương trình hỗ trợ ngành nông nghiệp
Ông	Phạm Văn Thắm	Trung tâm giảm nhẹ thiên tai
Ông	Phú Dũng	Chương trình đối tác giảm nhẹ thiên tai
Ông	Rob Mc.Gregor	AusAid, Đại sứ quán Australia
Ông	Trần Nam Bình	Văn phòng ISG ISG
Ông	Trang Hiếu Dũng	Vụ Kế hoạch và quy hoạch